

PRZEGLĄD DEWIZOWY

MIESIĘCZNIK

Redaktor
STANISŁAW ETTINGER
Adwokat

TREŚĆ NUMERU:

Przepisy dewizowe o przesyłkach z zagranicy środków płatniczych, złota i walorów.

Układ polsko-gdański.

Z Komisji Dewizowej.

Orzecznictwo karno-sądowe.

Ze Związku Banków w Polsce.

Informacje.

KSIEGARNIA POWSZECHNA
DZIEŁ PRAWNICZYCH I EKONOMICZNYCH
WARSZAWA — PLAC NAPOLEONA 1

Ukazały się następujące nowe prace z zakresu prawa dewizowego:

Stanisław Ettinger
adwokat

**UPRAWNIENIA DEWIZOWE
ADWOKATÓW i ADMINISTRATORÓW
NIERUCHOMOŚCI**

Cena zł 3.—

Stanisław Ettinger
adwokat

**OBRÓT NIERUCHOMOŚCIAMI
I HIPOTEKAMI W ŚWIETLE
PRZEPISÓW DEWIZOWYCH**

Cena zł 1.75

PRZEPISY DEWIZOWE

o przesyłkach z zagranicy

środków płatniczych, złota i walorów

(Dokończenie).

ZWROT PRZESYŁEK ZA GRANICĘ.

Zwrot za granicę przesyłek, zawierających papiery procentowe, dywidendowe i kupony, oraz weksle i czek, został już omówiony w odnośnych rozdziałach. Należy jeszcze przytoczyć tu ogólne postanowienia okólnika Związku Banków nr 90, nie nasuwające szczególnych wątpliwości:

„W przypadku stwierdzenia przez bank, że przesyłka, skierowana pod jego adresem, zawiera wewnątrz oddzielnie opakowaną zawartość, adresowaną na nazwisko osoby trzeciej, — bank winien wezwać adresata do otwarcia tej przesyłki w obecności urzędnika banku w celu stwierdzenia jej zawartości. Jeżeli okaże się, że przesyłka zawiera papiery wartościowe, złoto albo krajowe lub zagraniczne środki płatnicze, — należy postąpić jak wskazano pod lit. a) do d) niniejszego okólnika*); jeżeli zaś odbiorca odmówi zgody na otwarcie przesyłki, należy ją zwrócić nadawcy.

W przypadkach, gdy adresat odmawia przyjęcia przesyłki, bank winien zwrócić ją nadawcy.

We wszystkich przypadkach zwrotu przesyłek bank może żądać uprzedniego nadesłania kosztów przesyłki i asekuracji lub koszty te potrącić z zawartości“.

PRZESYŁKI Z OBSZARU W. M. GDAŃSKA.

Zgodnie z art. 1 (5) Dekretu dewizowego, przepisy dewizowe stosują się do obszaru W. M. Gdańska analogicznie, jak do terytorium zagranicznego (patrz Instrukcja pocztowa — §§ 40 i 53).

Należy zanotować następujące przepisy szczególne:

Zgodnie z okólnikiem Komisji Dewizowej nr 16 z 25 marca 1937 r., sumy nadsyłane z Gdańska w banknotach polskich, mogą być zapisywane na rachunki gdańskie bez ograniczeń tylko w tych przypadkach, gdy przesyłka pochodzi od właściciela rachunku, na który ma być zapisana. Jeżeli natomiast banknoty te przesyła inna osoba, uznanie rachunku gdańskiego

*) Patrz tekst okólnika Związku Banków nr 90.

uzależnione jest od podania przez nadawcę tytułu zobowiązania wobec właściciela rachunku, na pokrycie którego banknoty te zostały przesłane. (por. również okólnik Zw. Banków nr 44 z 3.II.1937 r.).

Analogicznie do przepisów okólników Związku Banków nr nr 39 i 90, w razie niepodania tytułu zobowiązania przez nadawcę, nie będącego właścicielem rachunku, nadesłaną przesyłkę należy zwrócić nadawcy.

O zapisywaniu równowartości zainkasowanych weksli i czeków, nadesłanych z Gdańska, na rachunkach gdańskich i rachunkach zagranicznych wolnych banków gdańskich mowa jest w rozdziale II okólnika Komisji Dewizowej nr 16.

O przysyłce z W. M. Gdańska obligacyj Pożyczki Narodowej oraz 3% Pożyczki Inwestycyjnej była mowa w rozdziale „Papiery procentowe i dywidendowe“.

Tenże okólnik Komisji Dewizowej nr 16 stanowi w przedmiocie waluty eksportowej, że:

„zgodnie z § 19 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 24.VII.1936 r. — w przypadkach, gdy towar eksportowany z Polski do Gdańska jest wywożony z Polski za zaświadczeniem walutowym, eksporter spełni obowiązek zaofiarowania do skupu waluty eksportowej tylko wówczas, jeżeli dostarczy dewizę lub też wykaże się otrzymaniem swej należności z rachunku zagranicznego wolnego. Wykazanie się otrzymaniem zapłaty za eksportowane towary w złotych innego pochodzenia, jak np. z „rachunku gdańskiego“ lub gotówką w Polsce, jak też drogą przesyłki lub przekazu za pośrednictwem poczty z obszaru W. M. Gdańska, nie jest spełnieniem obowiązku, wynikającego z § 19 wyżej wspomnianego rozporządzenia“.

W sprawie przesyłek pocztowych za pobraniem, jak również z tytułu zleceń pocztowych — Instrukcja pocztowa stanowi, co następuje:

§ 35. Kwoty zainkasowane w Polsce z tytułu przesyłek pocztowych za pobraniem, jak również z tytułu zleceń pocztowych, nadanych w p. u. p. Gdańsk, mogą być przekazywane tylko do banków dewizowych na tzw. „rachunki gdańskie“.

§ 36. Na przysyłce pobraniowej, na wykazie zleceniowym i zleceniu inkasowym nadawca lub zleceniodawca wskazuje dany bank dewizowy z dopisaniem klauzuli „rachunek gdański“ — do wpisu na dobro NN.

Jako adresata przekazu pobraniowego lub zleceniowego należy oznaczyć bank dewizowy z dopisaniem wyżej wymienionej klauzuli.

§ 37. Przekazywanie kwot pobraniowych lub zleceniowych na konta czekowe w P. K. O. jest dozwolone bez ograniczenia.

Instrukcja Min. Skarbu z 8.VIII.1936 r. (wyżej wielokrotnie powoływana) stanowi, że kontrolę dewizową w ruchu pocztowym polsko-gdańskim wykonywa kontrola skarbową w Tczewie, sprawująca kontrolę akcyzowo-monopolową.

REWIZJA PRZESYŁEK.

Przepisy o rewizji przesyłek pocztowych z zagranicy w zakresie sprawdzania przestrzegania przepisów dewizowych zawarte są w §§ 44—46 Instrukcji pocztowej z 21.VIII.1936 r. i w rozdziale XII-a) Instrukcji Min. Skarbu z 8.VIII.1936 r., które brzmią, jak następuje:

§ 44. Instr. poczt. — Rozdz. XII-a pkt. 1) Instr. M. Sk.

„Przy rewizji celnej zagranicznych przesyłek pocztowych, zarówno paczek, jak i przesyłek listowych, — dokonywanej w urzędach pocztowo-celnych na ogólnej zasadzie, funkcjonariusze celni obowiązani są zwracać pilną uwagę na to, czy wśród przedmiotów, znajdujących się w przesyłkach, nie są zapakowane papiery wartościowe, złoto lub inne walory, objęte ograniczeniami dewizowymi.

§ 45. Instr. poczt. — Rozdz. XII-a pkt. 2) Instr. M. Sk.

Gdyby w przesyłce zostały ujawnione papiery wartościowe, złoto lub inne walory, objęte ograniczeniami dewizowymi, nie wymienione w dokumentach przewozowych i deklaracjach celnych, a zapakowane w sposób, wskazujący na zamiar nadawcy ukrycia ich od rewizji, funkcjonariusze celni sporządzają protokół karny w 2 egzemplarzach, podając w nim wszystkie okoliczności, towarzyszące wykryciu przestępstwa, który to protokół podpisują również uczestniczący w rewizji funkcjonariusze pocztowi; jeden egzemplarz protokołu wraz z doniesieniem przesyła się w ciągu 24 godzin do prokuratora właściwego sądu okręgowego, papiery zaś wartościowe, złoto lub inne walory, stanowiące przedmiot przestępstwa, zatrzymuje się jako depozyt rzeczowy, złożony do dyspozycji władz sądowych.

§ 46. Instr. poczt. — Rozdz. XII-a pkt. 3) Instr. M. Sk.

Przy braku znamion chęci ukrycia papierów wartościowych, walorów względnie złota, z przesyłką postępuje się tak, jak z każdą inną przesyłką, zawierającą towary, podlegające ograniczeniom przywozowym, to znaczy żąda się od odbiorcy za pośrednictwem urzędu pocztowo-celnego dostarczenia zezwolenia Komisji Dewizowej lub zaświadczenia Banku Polskiego, stwierdzającego udzielenie zezwolenia przez Komisję Dewizową^{**}).

*) O zaświadczeniu Banku Polskiego jest mowa tylko w Instr. pocztowej.

OPŁATY NA RZECZ KOMISJI DEWIZOWEJ I BANKÓW.

Żadna opłata manipulacyjna na rzecz Komisji Dewizowej od zezwoleń na otrzymanie przesyłek z zagranicy nie jest pobierana. Wyjątek stanowią zezwolenia na otrzymanie z zagranicy papierów procentowych i dywidendowych oraz kuponów od takich papierów. Opłata wynosi $\frac{1}{2}$ ‰ od wartości kursowej, lub jeżeli papiery nie są notowane na giełdzie — od wartości nominalnej. Przy odmownym załatwieniu wniosku Komisja Dewizowa opłaty nie pobiera.

Prowizja bankowa od manipulacyj papierami wartościowymi, przy których w myśl przepisów bank jest obowiązany uzyskać specjalne zezwolenie Komisji Dewizowej, — wynosi — zgodnie z pismem okólnym Związku Banków z 15.IX.1936 r. (pkt. 5) — $\frac{1}{4}$ ‰ od wartości imiennej lub kursowej (minimum zł 5.—). Jeżeli podstawa, od której oblicza się prowizję, jest mniejsza niż 100 zł, — minimum może być odpowiednio zmniejszone, jeżeli zaś podstawa, od której oblicza się prowizję, przekracza 30.000 zł, wówczas prowizja, przypadająca od nadwyżki, może być zmniejszona do połowy.

Prowizja może być pobierana przez banki według norm przyjętych lub zgodnie z umową z klientem również przy używaniu za pośrednictwem banku takich zezwoleń Komisji Dewizowej, od których opłata manipulacyjna na rzecz Komisji Dewizowej nie jest pobierana.

Przy odmownym załatwieniu wniosku przyjęta jest prowizja w wysokości ryczałtowej zł 2.50 (pismo okólne Zw. Banków z 15.IX.1936 r.).

Wnioski o zezwolenie na otrzymanie przesyłki z zagranicy składa się na formularzach „B“ (cena 25 gr.).

K o n i e c.

POROZUMIENIE

pomiędzy Rządem Polskim i Senatem Wolnego Miasta Gdańska w przedmiocie uregulowania spraw, związanych z oddziaływaniem na Gdańsk polskiej gospodarki dewizowej.

(Dz. U. R. P. nr 28/1938 poz. 253).

(Zatwierdzone dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 lipca 1936 r. — Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 426).

W celu uregulowania spraw, związanych z oddziaływaniem na Gdańsk polskiej gospodarki dewizowej, Rząd Polski i Senat Wolnego Miasta Gdańska po wydaniu przez Senat Wolnego Miasta Gdańska rozporządzenia o obrocie płatniczym złotym z dnia _____ (GBl. 2.6. 1936 r. 6.6. 1936 r. str. 223), porozumieli się jak następuje:

I. Polsko-gdański Komitet do spraw dewizowych.

Art. 1.

W celu wykonania zawartych w niniejszym porozumieniu przepisów oraz ułatwienia sprawnego funkcjonowania tego porozumienia, zostaje utworzony „Polsko-gdański Komitet do spraw dewizowych“ w składzie 6 członków, z których 3 (Polska Delegacja) powoła Rząd Polski, a 3 (Gdańska Delegacja) — Senat Wolnego Miasta Gdańska. Każda Delegacja składać się będzie z przewodniczącego, jednego rzeczoznawcy do spraw finansowych i jednego rzeczoznawcy do spraw gospodarczych. Dalsi rzeczoznawcy mogą być powołani na zasadzie równości. Prawo głosu przysługuje tylko przewodniczącym. Komitet opracuje regulamin, który musi być zatwierdzony zarówno przez Rząd Polski jak i przez Senat Wolnego Miasta Gdańska. Regulamin ten powinien w szczególności stanowić, że w Komitecie kolejno przewodniczyć będą polski i gdański przewodniczący. Regulamin ten ustali ponadto, w jakim zakresie mogą obydwaj rzeczoznawcy do spraw finansowych lub obydwaj rzeczoznawcy do spraw gospodarczych samodzielnie wydawać decyzje. W razie różnicy zdań odnośna sprawa może być przedłożona do decyzji Rządowi Polskiemu i Senatowi Wolnego Miasta Gdańska. Obydwaj przewodniczący działają w ramach pełnomocnictw, udzielonych im przez Rząd Polski i Senat Wolnego Miasta Gdańska.

II. Szczegółowe przepisy o wywozie towarów za granicę celną.

Art. 2.

1) Pragnąc dać wyraz zasadzie, że osiadłe w Gdańsku firmy lub osoby nie mogą być przy wywozie z Polski za granicę celną pokrywdzone przez polską gospodarkę dewizową, w porównaniu z polskimi firmami i osobami, osiadłe w Gdańsku firmy i osoby będą w szczegól-

ności uprawnione do odstępowania bankom dewizowym w Polsce tylko tej ilości dewiz, pochodzących z eksportu polskich artykułów, jaka odpowiada wartości danego towaru w chwili przekraczania granicy polskiej. Zysk gdańskich firm i osób, względnie koszty uszlachetnienia i opakowania towaru, jak również inne koszty dodatkowe, które ponoszone są przez te firmy lub osoby poza Polską i nie w złotych, mogą być też potrącone z sum uzyskanych od zagranicznych odbiorców.

2) Kwotę podlegającą odstąpieniu zmniejsza się odpowiednio w tych przypadkach, w których wypłacana jest premia eksportowa. Kwota ta w żadnym razie nie może przewyższać ceny uzyskanej przy sprzedaży za granicę celną.

3) Kwota dewiz, która ma być odstąpiona w myśl ustępu 1 i 2, może być od gdańskich eksporterów wymagana nie wcześniej i nie na gorszych warunkach, niż to jest wymagane w podobnych przypadkach od eksporterów polskich.

Art. 3.

1) W tych przypadkach, w których Polska uzależnia wywóz z Polski od przedstawienia zaświadczenia walutowego w myśl obowiązujących przepisów, wywóz towarów z Gdańska za granicę celną, z wyjątkiem towarów wymienionych w ustępie 2, będzie dozwolony przez urzędy celne, położone w Polsce i na obszarze W. M. Gdańska:

- a) przy towarach polskiej produkcji lub polskiego pochodzenia po przedłożeniu polskiego zaświadczenia walutowego,
- b) przy towarach niepolskiej produkcji (gdańskiej lub zagranicznej produkcji) — po przedłożeniu zaświadczenia Izby Przemysłowo-Handlowej lub Izby Włościańskiej w Gdańsku, stwierdzającego pochodzenie towaru,
- c) przy towarach produkcji lub pochodzenia polskiego, przychodzących do Gdańska bez polskiego zaświadczenia walutowego i wywożonych z Gdańska za granicę celną w stanie nieprzerobionym — po przedłożeniu zaświadczenia walutowego Izby Handlu Zagranicznego w Gdańsku, przy czym przygotowanie, oczyszczenie, opakowanie, sortowanie, lub podobne czynności, nie będą uważane za przeróbkę. W zaświadczeniu walutowym należy ustalić, jaka ilość dewiz ma być odprowadzona do Polski.

To samo dotyczy towarów polskiego pochodzenia, obrabionych lub przerobionych w Gdańsku, przy czym odprowadzanie dewiz do polskich banków dewizowych będzie wymagane tylko w tych wypadkach, w których obróbka lub przeróbka w Gdańsku ma na celu na zlej woli oparte obejście polskich przepisów dewizowych dla ucieczki kapitałów. W tym wypadku należy stwierdzić wartość pochodzących z Polski surowców lub półfabrykatów w chwili przekroczenia polsko-gdańskiej granicy i stosownie do tego ustalić wysokość sumy

dewiz zagranicznych, którą należy odprowadzić do polskich banków dewizowych.

Gdyby w Polsce wydane były ogólnie obowiązujące postanowienia o odprowadzeniu dewiz, będą one odpowiednio stosowane przy wystawianiu zaświadczeń walutowych przez Izbę Handlu Zagranicznego w Gdańsku, jednak tylko z uwzględnieniem zasad ustalonych w art. 2.

Przedstawiciel polski, wymieniony w art. 7, będzie miał nieograniczone prawo wglądu w odnośne prace Izby Handlu Zagranicznego. Na jego wniosek każda wątpliwa sprawa musi być przedłożona do natychmiastowej decyzji Polsko-gdańskiemu Komitetowi do spraw dewizowych. Wniosek taki ma moc wstrzymującą jedynie w wypadkach, przewidzianych w ustępie 1 punktu c.

2) Dla towarów, wymienionych w załączonej liście, będą przy wysyłce z Polski do Gdańska utrzymane polskie zarządzenia kontrolne, w szczególności mogą być wymagane na granicy polsko-gdańskiej polskie zaświadczenia walutowe. Lista ta może być zmieniona przez Komitet, wymieniony w art. 1 niniejszego porozumienia. Jeżeli Izba Handlu Zagranicznego w Gdańsku stwierdzi, że towar przeznaczony został do własnego spożycia Gdańska lub na reekspedycję do Polski, osiadłe w Gdańsku firmy lub osoby będą zwolnione przez właściwe instancje polskie od obowiązku odprowadzania dewiz do Polski. Odnośne stwierdzenia Izby Handlu Zagranicznego są wiążące, o ile polski przedstawiciel, wymieniony w art. 7, nie zgłosi sprzeciwu.

Art. 4.

Wniosek o udzielenie polskiego zaświadczenia walutowego może być złożony również przez osiadłą w Gdańsku osobę lub firmę, eksportującą towary z Polski.

Art. 5.

Przy przywozie towarów do obszaru Wolnego Miasta Gdańska nie będą wymagane zaświadczenia walutowe z wyjątkiem przypadków, wymienionych w ustępie 2 art. 3.

III. Szczegółowe przepisy o przywozie towarów zza granicy celnej.

Art. 6.

1) Osiadłe w Gdańsku firmy i osoby, sprowadzające towary zza granicy celnej do obszaru Rzeczypospolitej Polskiej, nie będą odnośnie do przydziału dewiz traktowane gorzej w równoznacznych przypadkach od importerów, osiadłych w Polsce. W szczególności nie będą im przy przydziale dewiz stawiane ostrzejsze wymagania, niż wobec firm i osób, osiadłych w Polsce.

2) Stosownie do zasad, ustalonych w ustępie 1, gdańskie firmy i osoby będą uczestniczyły w przydziale dewiz z polskich zapasów dewizowych w stosunku, odpowiadającym dotychczasowemu udziałowi tych firm i osób w przywozie z za granicy celnej do Polski, po odliczeniu przywozu, dokonywanego w ramach umów rozrachunkowych i transakcyj kompensacyjnych.

Art. 7.

Dla ustalenia faktu wysyłki towarów, pochodzących z za granicy celnej, z Gdańska do Polski właściwą jest Gdańska Izba Handlu Zagranicznego, wobec której wnioskodawca musi udowodnić lub uwiarygodnić wywóz. Wyznaczony w tym celu polski przedstawiciel otrzyma nieograniczony wgląd w odnośne prace Izby; na jego wniosek każda wątpliwa sprawa powinna być przedłożona Polsko-gdańskiemu Komitetowi do decyzji. Wniosek taki nie ma jednakże mocy wstrzymującej.

IV. Szczegółowe przepisy o obrocie płatniczym.

Art. 8.

W obrocie płatniczym z Polski do Gdańska mają być zasadniczo dopuszczone wypłaty wynikające z tytułu obrotu towarowego, z patentów i licencji, z rent, pensyj i zaopatrzeń, jak również ze wszystkich innych zobowiązań wypływających z normalnego obrotu płatniczego pomiędzy Polską i Gdańskiem.

Art. 9.

Celem dokonywania obrotów pieniężnych pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a W. M. Gdańskiem zostaną otwarte w polskich bankach dewizowych dla osób fizycznych i prawnych, posiadających miejsce zamieszkania lub siedzibę na obszarze W. M. Gdańska, specjalne rachunki złotowe, na które polskie banki dewizowe będą mogły przyjmować wpłaty na dobro gdańskich posiadaczy tych rachunków bez jakiegokolwiek badania lub zezwolenia. Gdańscy posiadacze tych rachunków mogą obciążać je wypłatami w Polsce drogą skuteczniana bezpośrednich przekazów na rzecz osób fizycznych lub prawnych, mających siedzibę lub miejsce zamieszkania w Polsce, jak również mogą dokonywać przelewów na te rachunki, których posiadaczami są osiadłe lub zamieszkałe na obszarze W. M. Gdańska osoby fizyczne lub prawne („gdańskie rachunki złotowe dla wypłat wewnętrznych — tzw. „Daki“).

Art. 10.

O ile gdańscy posiadacze rachunków nie chcą dysponować w Polsce kwotami, znajdującymi się na tych rachunkach i żądają wypłaty w dewizach, to wnioski o przydział dewiz należy zgłaszać w normalnej drodze w polskich bankach dewizowych.

Art. 11.

Oprócz wymienionych w art. 9 rachunków „Daki“ mogą być otwierane lub nadal prowadzone w polskich bankach dewizowych wolne rachunki zagraniczne dla instytucyj finansowych, mających siedzibę na obszarze W. M. Gdańska, podlegające postanowieniom polskiego ustawodawstwa dewizowego.

Prowadzone dotychczas w polskich bankach dewizowych wolne rachunki złotowe osób fizycznych i prawnych, posiadających miejsce zamieszkania lub siedzibę na obszarze W. M. Gdańska, mogą być zamieniane na życzenie posiadaczy rachunków, na rachunki „Daki“ dotychczasowych posiadaczy lub przeniesione na wolne rachunki zagraniczne gdańskich instytucyj finansowych.

Należności, znajdujące się na dotychczasowych rachunkach zablokowanych, mogą być przeznaczone jedynie na rachunki „Daki“.

Art. 12.

Celem utrzymania ruchu podróżnych do Gdańska zezwala się podróżnym z Polski do Gdańska na wywóz jednorazowo kwoty do 500 zł miesięcznie. Fakt dokonanego wywozu zostanie stwierdzony na dołączonej do dowodu osobistego specjalnej karcie wywozu waluty, która będzie udzielana bez trudności przy przekroczeniu granicy.

V. *Postanowienia końcowe.*

Art. 13.

Niniejszy układ wchodzi w życie w 10 dni po jego podpisaniu i traci moc obowiązującą w 15 dni po jego wypowiedzeniu przez jedną ze stron. Wypowiedzenie takie może jednakże nastąpić tylko 15 każdego miesiąca na koniec danego miesiąca, albo 1 na 15 tego samego miesiąca.

Niniejsze porozumienie zostało sporządzone w języku polskim i niemieckim, każdy tekst w 2 egzemplarzach. Obydwa teksty są równoznaczne.

Zoppot, dnia 9 czerwca 1936 r.

Za Rząd Polski:

Adam Rose

Za Senat Wolnego Miasta Gdańska:

Ernst Büttner

Z A Ł A C Z N I K

do ust. 2 artykułu 3 Porozumienia polsko-gdańskiego z dn. 9.VI.1936 r.

1) Drewno (pozycja taryfy celnej wywozowej 14, 15, 16, 17, 18 i 19).

2) Trzoda chlewna (pozycja taryfy celnej wywozowej 20 i 21).

3) Zboże, strączkowe i przemiały (pozycja taryfy celnej przywózowej 24 pkt 1—3, 27, 28, 285 i 286).

4) Węgiel i koks (pozycja taryfy celnej przywózowej 180 i 182).

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 7 kwietnia 1938 r.

w sprawie zmiany załącznika do art. 3 ust. 2 porozumienia pomiędzy Rządem Polskim i Senatem Wolnego Miasta Gdańska z dnia 9 czerwca 1936 r. w przedmiocie uregulowania spraw, związanych z oddziaływaniem na Gdańsk polskiej gospodarki dewizowej.

(Dz. U. R. P. nr 28/1938 poz. 254).

Podaje się niniejszym do wiadomości, że w wykonaniu postanowień art. 3 ust. 2 porozumienia pomiędzy Rządem Polskim i Senatem Wolnego Miasta Gdańska z dnia 9 czerwca 1936 r. w przedmiocie uregulowania spraw, związanych z oddziaływaniem na Gdańsk polskiej gospodarki dewizowej (Dz. U. R. P. z 1938 r. Nr 28, poz. 253) Polsko-Gdański Komitet do Spraw Dewizowych uchwałą z dnia 25 lipca 1936 r. ustalił następujące brzmienie załącznika do art. 3 ust. 2 powyższego porozumienia.

ZAŁĄCZNIK

do art. 3 ustęp 2 polsko-gdańskiego porozumienia z dnia 9.VI.1936 r.

1) Drewno (poz. tar. celnej wywózowej 14, 15, 16, 17, 18 i 19 oraz poz. tar. celnej przywózowej 747 p. 3 i 4, 748, 749, 757 p. 3).

2) Trzoda chlewna (poz. tar. celnej wywózowej 20 i 21).

Bekony (poz. tar. celnej wywózowej 25).

3) Zboże i nasiona roślin strączkowych (poz. tar. celnej przywózowej od 1—13, 15 i 16).

Mąka i produkty przemiału (poz. tar. celnej przywózowej 27, 28, 285 i 286).

4) Węgiel kamienny i koks (poz. tar. celnej przywózowej 180 i 182).

Brykiety (poz. tar. celnej przywózowej 184 pkt 2).

Minister Przemysłu i Handlu *Antoni Roman*

Minister Skarbu: *E. Kwiatkowski*

Z Komisji Dewizowej

WYDANIE IV.

Warszawa, dnia 7 kwietnia 1938 r.

OKÓLNIK nr 29

Przepisy zmienione uchwałą Komisji Dewizowej z dn. 5.IV.1938 r.

WYJAZDY DO CZECHOSŁOWACJI.

I.

Komisja Dewizowa upoważnia banki dewizowe do sprzedaży i udzielania zezwoleń na wywóz osobom, mającym miejsce zamieszkania w kraju, legitymującym się paszportami zagranicznymi ważnymi na Czechosłowację i wyjeżdżającym do tego kraju w celach turystycznych lub kuracyjnych, akredytyw do wysokości równowartości zł 800.— na jeden paszport zagraniczny w stosunku miesięcznym na czas zadeklarowanego we wniosku pobytu w Czechosłowacji.

Ponadto każda wyjeżdżająca osoba, posiadająca osobny paszport zagraniczny, korzystająca z powyższego zezwolenia, może wywieźć pieniądze polskie lub czechosłowackie do wysokości kwoty zł 30.—.

Wnioski o zezwolenie na wywóz sum wyższych, niż wyżej oznaczone, należy przedstawiać do decyzji Komisji Dewizowej.

Akredytywy wydawane podróżnym na zasadzie niniejszego zezwolenia mogą być wystawiane jedynie w koronach czechosłowackich na jeden z następujących banków w Pradze:

Anglo-Československá a Pražská Úverni banka — Anglo-Ceskoslovakische und Prager Creditbank,

Banka Československých legii,

Banka pro obchod a prumysl dr. „Länderbanka“ — Bank für Handel und Industrie, ehem. „Länderbank“,

Česká banka Union — Böhmisches Union-Bank,

Česká eskomptni banka a úverni ústav — Böhmisches Eskompte-Bank und Credit-Anstalt,

Zivnostenská Banka,

lub na ich oddziały i korespondentów w Czechosłowacji.

II.

Osoby, którym przyznano prawo wywozu środków płatniczych do Czechosłowacji, na zasadzie upoważnienia zawartego w rozdziale I, nie mogą — poza oznaczoną wyżej kwotą zł 30.— (rozdział I) — korzystać z uprawnień zawartych w § 12 (1) rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 24.VII.1936 r., ani z prawa nabycia zagranicznych środków płatniczych do wysokości równowartości kwoty zł 200.— na jeden paszport.

III.

Banki dewizowe, które w myśl postanowień niniejszego okólnika będą wystawiać akredytywy na Czechosłowację, winny przedstawiać Komisji Dewizowej do dnia ósmego następnego miesiąca za ubiegły miesiąc kalendarzowy, zestawienia miesięczne zawierające:

- 1) sumę akredytyw, wydanych *w miesiącu sprawozdawczym*,
- 2) sumę wypłat z akredytyw *w ciągu miesiąca sprawozdawczego*,
- 3) ogólną sumę ważnych, a nie wypłaconych jeszcze akredytyw (bez względu na datę ich wystawienia).

Zestawienia powinny być sporządzone w koronach czechosłowackich i w złotych i obejmować dane, dotyczące całej instytucji (wraz z oddziałami). Jeżeli bank w danym miesiącu nie korzystał z upoważnienia zawartego w niniejszym okólniku, należy o tym zawiadomić Komisję Dewizową.

Pierwsze zestawienie według zasad powyższych należy sporządzić za miesiąc kwiecień 1938 r.

IV.

Ze względu na to, że korespondent Banku Polskiego — Narodni Banka Ceskoslovenska w Pradze — nie podjął się wypłacania akredytyw, Oddziały Banku Polskiego nie będą wystawiały akredytyw na podstawie przepisów rozdziału I niniejszego okólnika, lecz kierować będą klientów do banków dewizowych.

KOMISJA DEWIZOWA.

Uwaga: Okólnik nr 29 z dn. 10.I.1938 r. przestaje obowiązywać.

Orzecznictwo Karno-Dewizowe

Wyrok z 22 lutego 1937 r. (3 K. 2438/36) Zb. Urz. nr 253 z 1937 r.

Dekret Prez. Rzplitej z 26 kwietnia 1936 r. (Dz. U. poz. 249)
w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą, nie przewiduje przestępstwa „zaniedbania obowiązku“ ścisłego deklarowania wysokości wywożonej kwoty, obowiązek ten wprowadza dopiero rozp. Min. Skarbu z 24 lipca 1936 r. (Dz. U. poz. 419).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu kasacji Szoela vel Leopolda B. osk. z art. 16 dekr. Prez. Rzplitej z 26 kwietnia 1936 r. (Dz. U. poz. 249), założonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 26 września 1936 r.,

na mocy art. 529, 535 k. p. k. zaskarżony wyrok uchylił i oskarżonego uniewinnił.

Uzasadnienie.

Sąd Okręgowy w Gdyni, po rozpoznaniu sprawy z oskarżenia Szoela B. lat 22, o to, że 1 lipca 1936 r., wyjeżdżając z Gdyni na obszar W. M. Gdańska, wywoził bez zezwolenia gotówkę w kwocie 50 zł., tj. o występku z art. 16 ust. 1 dekretu z 26 kwietnia 1936 r., uznał B. winnym, że w związku z wywozem z Gdyni na obszar W. M. Gdańska kwoty 74 zł. nieumyślnie i bez chęci zysku złożył nieprawdziwe dane, że wywozi 24 zł., tj. czynu, przewidzianego w art. 16 ust. 2 dekretu (Dz. U. poz. 249) i skazał B. na dwa tygodnie aresztu i 500 zł. grzywny, przy czym na poczet kary zaliczył okres tymczasowego aresztowania od 1 do 16 lipca 1936 r. W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy zaznaczył, że daje wiarę obronie oskarżonego, który twierdził, że o posiadaniu znalezionych przy nim walorów zapomniał, uznaje, że oskarżony w chwili kontroli dewizowej nie przewidywał, iż jest w posiadaniu 74 zł. w gotówce, jednak uwzględniając fakt, iż oskarżony przed wyjazdem nie zbadał zawartości swoich kieszeni, a powinien był przewidzieć, że znajduje się w posiadaniu kwestionowanych walorów, a to z uwagi, iż oskarżony tego samego dnia nie zadeklarowane 50 zł zainkasował, uznaje go winnym występku z art. 16 ust. 2 dekretu z 26 kwietnia 1936 r.

W apelacji od tego wyroku oskarżony twierdził, iż był w błędzie co do sumy posiadanych pieniędzy, gdyż nie wiedział, że brat włożył mu do portfela banknot 50 złotowy, oraz że w czynie jego w ogóle nie ma cech przestępstwa, gdyż miał prawo wywieźć 500 zł.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrok Sądu Okręgowego zatwierdził z uwagi, że oskarżony odpowiada za zawartość swojej kieszeni, twierdzenie, że nie wiedział o 50 zł jest niewiarogodne, a w każdym razie dowodzi, że nie zgłosił pełnej wysokości posiadanej gotówki przez zaniedbanie. Zaniedbanie obowiązku każdorazowego deklarowania przy przejeździe wysokości wywożonej kwoty, zdaniem Sądu, podpada pod pojęcie występku z art. 8 dekretu z 26 kwietnia 1936 r. i przy przyjęciu.

że oskarżony działał nieumyślnie, bez chęci zysku, ulega ukaraniu na mocy art. 16 ust. 2 tegoż dekretu.

W kasacji oskarżony zarzuca obrazę: a) art. 20 k. k. przez niezbadanie świadka Natana B., który miał stwierdzić, że włożył banknot 50 złotowy do portfela oskarżonego, bez jego wiedzy; b) art. 16 dekretu z 26 kwietnia 1936 r. przez uznanie oskarżonego winnym przestępstwa z tego artykułu, chociaż w zarzuconym mu czynie nie ma w ogóle cech przestępstwa.

Sąd Najwyższy zważył co następuje: zarzucany oskarżonemu czyn został popełniony na punkcie granicznym kontroli skarbowej w Kolibkach dnia 1 lipca 1936 r., a zatem pod mocą rozporządzenia Ministra Skarbu z 26 kwietnia 1936 r. (Dz. U. Nr 32 poz. 250). Na mocy § 11 ust. 2 tegoż rozporządzenia, osoby wyjeżdżające na obszar W. M. Gdańska, o ile legitymują się zwyczajnym dowodem osobistym, mają prawo wywieźć każdorazowo bez zezwolenia sumę, stanowiącą równowartość 100 złotych, łącznie jednak w ciągu miesiąca kalendarzowego nie więcej, jak równowartość 500 zł. Przepisów o tym jakim sposobem kontrola skarbową ustala ogólną sumę wywiezionych na obszar W. M. Gdańska w ciągu miesiąca środków płatniczych, rozporządzenie nie zawiera. Oskarżonemu B. nie zarzuca się, ażeby on już przed tym jakiegokolwiek środki płatnicze na obszar W. M. Gdańska wywoził i żeby znalezione przy nim 74 zł gotówką wykraczały poza ryczałt 500 zł. Zresztą B. jechał do Gdańska 1 lipca i przeto może być przyjęte, że wywóz 74 zł stanowił pierwszy wywóz środków płatniczych w miesiącu lipcu. Do wywozu tej gotówki B. w myśl ust. 2 § 11 rozporządzenia Ministra Skarbu z 26 kwietnia 1936 r. był uprawniony i przeto wniosek Sądu Apelacyjnego, że B. popełnił przestępstwo, przewidziane ust. 1 art. 8 dekretu z 26 kwietnia 1936 r. pozbawiony jest podstaw prawnych, przepis ten bowiem stanowi, że przekazywanie, wysyłanie i wywóz za granicę środków płatniczych bez względu na walutę, na jaką one opiewają, są bez zezwolenia zabronione. Również ani ten przepis, ani żaden inny dekretu z 26 kwietnia 1936 r. nie przewiduje przestępstwa „zaniedbania obowiązku“ ścisłego deklarowania wysokości wywożonej kwoty. Obowiązek ten wprowadziło dopiero rozporządzenie Ministra Skarbu z 24 lipca 1936 r. (Dz. U. nr 57, poz. 419) stanowiąc, że „osoby przekraczające granicę są obowiązane zgłosić organom celnym a na granicy polsko-gdańskiej kontroli skarbowej, przy wyjeździe z kraju całkowitą kwotę wywożonych środków płatniczych“. W dniu 1 lipca oskarżony na zapytanie granicznej kontroli skarbowej mógł zupełnie legalnie odpowiedzieć, że posiada mniej niż 100 złotych, kontrola zaś nie miała prawa żądać ścisłego podania sumy, natomiast miała prawo sprawdzić za pomocą rewizji osobistej, czy oskarżony nie posiada więcej niż 100 złotych. Wniosek Sądu Apelacyjnego o obowiązku podania ścisłej sumy ze względu na ryczałt miesięczny miałby podstawy logiczne, gdyby zachodziła właśnie kwestia przekroczenia tego ryczałtu, w danym zaś wypadku tak nie było. Za jakież tedy przestępstwo oskarżony B. został skazany na karę 2 tygodni aresztu i 500 złotych grzywny?

Urząd Prokuratorski dopatrzył się w czynie oskarżonego „przemy-

cenia“ 50 złotych. Sąd Okręgowy zaś nieumyślnego i bez chęci zysku złożenia nieprawdziwych danych co do wysokości kwoty wywożonych na teren W. M. Gdańska pieniędzy.

Dekret z 26 kwietnia 1936 r. zawiera szereg konkretnych zakazów i nakazów, którym niepodporządkowanie się stanowi przestępstwo karane na mocy art. 16 tegoż dekretu. Wszystkie one dotyczą bezpośrednio obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi. Mówienie nieprawdy co do okoliczności, stanowiącej w myśl rzeczonych przepisów przestępstwo, można by było jeszcze uważać za usiłowanie popełnienia tego przestępstwa, lecz mówienie nieprawdy, nie powodujące skutków zakazanych przez dekret z 26 kwietnia 1936 r., może stanowić czyn niemoralny, lecz zgoła obojętny z punktu rzeczowego dekretu. Potwierdza to treść art. 16 ust. 1, który przewiduje jeden jedyny konkretny przypadek karalnego mówienia nieprawdy, a mianowicie „umyślne złożenie nieprawdziwych danych lub przedstawienie fałszywych dowodów, w celu uzyskania pozwolenia na zakup i wywóz za granicę środków płatniczych lub osiągnięcia korzyści z tych czynności“. Każde inne mówienie nieprawdy, jak to już wspomniano, można by było uważać za ujawnienie zamiaru naruszenia jakiegokolwiek zakazu co do obrotu pieniężnego z zagranicą lub obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi. Skoro jednak czyn nie był tym dekretem zakazany, to oczywiście i usiłowanie popełnienia tego czynu jest niekaralne. Nie można karać za usiłowanie wywiezienia za granicę 74 zł, jeśli dozwolony jest wywóz kwoty większej. Zarzucane zatem oskarżonemu mówienie nieprawdy chociaż w związku z wywozem pieniędzy za granicę, ale co do okoliczności nie stanowiącej przestępstwa z dekretu z 26 kwietnia 1936 r. nie może być uważane za czyn ulegający karze z tego dekretu. Samo przez się mówienie nieprawdy jest czynem nieetycznym, może być nawet w pewnych wypadkach karygodnym i karalnym z jakiegokolwiek szczególnego przepisu ustawy, lecz i wtedy karalnym ono będzie jeśli ustalona będzie umyślność, a przynajmniej świadomość nieprawdziwości komunikowanych danych. Za nieumyślne powiedzenie nieprawdy nie może być kary i przeto ustalwszy, że oskarżony zapomniał, że ma oprócz 24 zł banknot 1 powiedział nieprawdę nieumyślnie i bez chęci zysku, Sąd Okręgowy w ogóle nie miał podstaw prawnych do wymierzenia kary, a w szczególności z dekretu z 26 kwietnia 1936 r. Twierdzenie, że oskarżony miał obowiązek „zbadania zawartości kieszeni“ lub że był „odpowiedzialny za zawartość swojej kieszeni“ jest całkiem dowolne i apodyktyczne, a w każdym razie nie usprawiedliwia skazania za czyn szczególny, przewidziany w art. 16 dekretu z 26 kwietnia 1936 r.

Z tych względów Sąd Najwyższy uznaje, że w zarzucanym oskarżonemu czynie istotnie nie ma cech przestępstwa z art. 16 dekretu z 26 kwietnia 1936 r. i że przeto zaskarżony wyrok należy uchylić a oskarżonego uniewinnić.

Glosa.

Jak wynika z uzasadnienia wyroku, czyn zarzucany oskarżonemu

polegający na zadeklarowaniu przy przekraczaniu granicy państwa urzędnikom kontroli granicznej sumy niższej od rzeczywiście posiadanej, jednakże nie przekraczającej dozwolonego maximum, miał miejsce w czasie, gdy obowiązywało uchylone z dniem 1 sierpnia 1936 r. rozporządzenie Ministra Skarbu z 26 kwietnia 1936 r. o obrocie pieniężnym z zagranicą oraz o obrocie zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi (Dz. U. R. P. nr 32, poz. 250). Powyższe rozporządzenie nie przewidywało w odróżnieniu od nowego rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 24 lipca 1936 r., obowiązującego od 1 sierpnia 1936 r. (Dz. U. R. P. nr 57, poz. 419), obowiązku zgłaszania organom celnym wywożonych środków płatniczych. Począwszy więc od 1 sierpnia 1936 r., osoba, przekraczająca granicę, obowiązana jest do deklarowania całkowitej sumy wywożonych środków płatniczych, i nie odpowiadające prawdzie oświadczenie tej osoby, nawet wówczas, gdy przewozi środki płatnicze w granicach zezwolonego maximum, stanowi przestępstwo z § 12 (7) rozporządzenia Ministra Skarbu z 24.VII.1936 r., gdyż zgodnie z art. 16 Dekretu Dewizowego karane jest również naruszenie przepisów, zawartych w rozporządzeniach, wydanych w wykonaniu Dekretu dewizowego. W związku z powyższym należy zastanowić się nad poruszoną w uzasadnieniu wyroku kwestią nieumyślnego względnie nieświadomego, a niezgodnego z prawdą deklarowania sumy wywożonych środków płatniczych. Sąd Najwyższy uznał, że w tym wypadku nie ma przestępstwa i twierdzenie sądu niższego, że oskarżony miał obowiązek „zbadać zawartość swojej kieszeni“, lub że był odpowiedzialny za „zawartość swojej kieszeni“, jest całkiem dowolne i apodyktyczne, a w każdym razie nie usprawiedliwia skazania za czyn szczególnie, przewidziany w art. 16 dekretu z 26 kwietnia 1936 r.

Wydaje się, że powyższy pogląd Sądu Najwyższego nie może mieć pełnego zastosowania po dniu 1.VIII.1936 r., gdy osoba na skutek niebaldstwa, a mianowicie przez niezbadanie zawartości swego portfela, deklaruje nieumyślnie posiadaną sumę środków płatniczych w wysokości nie odpowiadającej rzeczywistości. W tym wypadku sprawca powinien odpowiadać z art. 16 Dekr. dew., przewidującego działanie nieumyślne, bez chęci zysku, a mianowicie za nieumyślne naruszenie przepisu § 13 rozp. Ministra Skarbu z 26.VII.1936 r.

Zgodnie z art. 14 § 2 K. K. przestępstwo nieumyślne zachodzi również wówczas, gdy sprawca skutku przestępnego nie przewiduje, choć może i powinien przewidzieć. Osoba, nie sprawdzająca stanu swego portfela przed przejazdem za granicę, niewątpliwie może i powinna przewidzieć, że w razie, gdy okaże się, że ma inną niesprawdzoną sumę przy sobie, narazi się na odpowiedzialność karną. Niewątpliwie jednak ustalenie stanu faktycznego istnienia nieumyślnego przestępstwa, czy też w ogóle niezastnienia przestępstwa jest kwestią faktu. Tak więc np., o ile osoba, przekraczająca granicę sprawdziła przy wyjeździe zawartość portfela, a następnie bez jej wiedzy został włożony tam banknot przez osobę postronną, to trudno mówić w tym wypadku nawet o nieumyślnym przestępstwie, gdyż nie było ze strony sprawcy zaniedbania.

SPROSTOWANIE.

Wyrok Sądu Najwyższego, przytoczony w nr 1 Przeglądu Dewizowego z 1938 r. posiada numer Zbioru Urzędowego 168/1937 r., a nie, jak mylnie podano, 108/1937 r.

Ze Związku Banków w Polsce

Warszawa, dnia 26 lutego 1938 r.

OKÓLNIK nr 92.

Dot.: sprawy dewizowe (okólnik nr 14 i wnioski „F“).

1) Komisja Dewizowa wydała nowy wzór dla wniosków, oznaczony literą „F“, którym należy się posługiwać we wszystkich tych wypadkach, w których należność za towary, importowane do Polski, została poprzednio uregulowana, jeżeli:

- a) importer ubiega się o przedłużenie terminu dostarczenia brakujących dokumentów towarowych, lub też
- b) w dokumentach, przedstawionych po uregulowaniu należności, są rozbieżności.

2) Komisja Dewizowa zwraca uwagę, że wnioski te winny być dokładnie wypełniane, możliwie pismem maszynowym, i wyrazy niepotrzebne skreślone. Wyjaśnienia banku winny być umieszczane na odwrotnej stronie.

3) Wnioski „F“ są załatwiane, wyłącznie przez Komisję Dewizową bez względu na to, czy poprzednio wniosek „A“ był załatwiony przez bank we własnym zakresie działania, czy też na podstawie indywidualnego zezwolenia Komisji Dewizowej. W pierwszym wypadku należy załączyć do wniosku „F“ wniosek „A“, załatwiony poprzednio przez bank we własnym zakresie działania.

Warszawa, dnia 22 marca 1938 r.

OKÓLNIK nr 93.

Dot.: wnioski o wypłatę z rachunków zablokowanych.

Poniżej podajemy do wiadomości treść pisma Komisji Dewizowej do Związku Banków w Polsce z dnia 17 marca 1938 r. Nr 4051 JP/UN:

„Komisja Dewizowa zauważyła, że wnioski o przekazy za granicę lub wypłaty w kraju z rachunków zablokowanych są przedkładane przez banki dewizowe bez uprzedniego sprawdzenia i zaznaczenia we wniosku tytułu wpłat, z których powstał rachunek zablokowany.

Ponadto wnioski o zezwolenie na wypłaty w kraju lub przekazy sum z należności osób, mających siedzibę w Niemczech, przedkładane są

bez zaznaczenia we wniosku przez bank dewizowy, czy odnośna wierzytelność niemiecka nie jest wierzytelnością waloryzacyjną lub nie podlega waloryzacji, co z uwagi na przepis, zawarty w rozdz. III okólnika Komisji Dewizowej nr 35, winno być we wszystkich przypadkach specjalnie stwierdzone.

Wobec powyższego Komisja Dewizowa zaznacza, że na wszystkich wnioskach o zezwolenie na przekaz lub wypłatę w kraju z rachunków zablokowanych winny banki umieszczać wzmiankę, stwierdzającą tytuł wpłaty na rachunek zablokowany sum, które są przedmiotem wniosku, a ponadto na wnioskach o zezwolenie na wypłatę w kraju lub przekaz sum z należności osób, mających siedzibę w Niemczech, — również wzmiankę, stwierdzającą, czy odnośna wierzytelność niemiecka nie jest waloryzacyjna.

Obowiązek umieszczania tej wzmianki odnosi się również do tych wszystkich wniosków, które banki załatwić mogą we własnym zakresie.

Komisja Dewizowa komunikuje, że wnioski, przedkładane jej bez powyższych wyjaśnień, będzie uważać za niekompletne i będzie je zwracać celem uzupełnienia, wskutek czego załatwianie takich wniosków ulegnie zwłoce.“

Warszawa, dnia 23 marca 1938 r.

OKÓLNIK nr 94.

Dot.: Poświadczenie cen przeciętnych przy przywozie.

Poniżej podajemy do wiadomości treść pisma Komisji Dewizowej do Związku Banków w Polsce z dnia 22 marca 1938 r. Nr 2084/2033 WB/MP.:

„W związku z okólnikiem nr 14 oraz „Instrukcją Ministerstwa Przemysłu i Handlu z dn. 25.XI.1937 r. w sprawie czynności Izb Przemysłowo-Handlowych wykonywanych w związku z okólnikiem Komisji Dewizowej nr 14“ Komisja Dewizowa w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu podaje do wiadomości i wykonania następującą uchwałę generalną:

I. Przekroczenie ceny przeciętnej, wynikającej z pozwolenia przywozu, nie wymaga poświadczenia ceny fakturowej w przypadkach:

- 1) gdy różnica cen przeciętnych nie przekracza 2%, a wysokość wynikającej stąd różnicy wartości nie przekracza sumy zł 100.— na jedno pozwolenie przywozu, które może być o tę kwotę przekroczone;
- 2) gdy ogólna wartość pozwolenia przywozu nie jest przekroczona i
 - a) towar jest clony brutto za netto (wówczas w kwocie celnym waga, wymieniona w rubryce „waga wymiarowa“, jest identyczna z wagą, podaną w rubryce „waga brutto“) i cena fakturowa, przeliczona na jednostkę wagi brutto, podanej w tejże fakturze, nie przekracza ceny, wynikającej z pozwolenia przywozu;

b) gdy sprowadza się z zagranicy płatne za sztukę maszyny, części maszyn lub narzędzia, o ile ilość sprowadzonych sztuk, stwierdzona na podstawie kwitu celnego, zgadza się z ilością, wyszczególnioną w fakturze i towar odpowiada zamówieniu.

II. Poświadczenia cen nie są wymagane przy towarach, sprowadzanych na podstawie ulgi celnej lub zwolnienia od cła (okólnik nr 14 Dział V część A pkt. 1 c)), jeżeli należność za towar nie przekracza równowartości zł 100.—.

III. Zaświadczenia, uprawniające do ubiegania się o przekaz przez osobę trzecią (okólnik Komisji Dewizowej nr 14 Dział V część A ust. 3), mogą być wydawane również wówczas, gdy towar nieprzyjęty przez odbiorcę został już po oczeniu na podstawie pozwolenia przywozu tegoż odbiorcy sprzedany przez dostawcę innemu importerowi krajowemu.

Jednocześnie przestaje być aktualne pismo Komisji Dewizowej do Panów z dn. 21.V.1937 r. Nr 8506/WB wobec wyczerpania zawartej w nim treści przepisem ust. I pkt. 1) powyższej uchwały.“

Wobec powyższego *anuluje się* okólnik Związku Banków w Polsce nr 57 z dnia 24 maja 1937 r.

Warszawa, dnia 31 marca 1938 r.

OKÓLNIK nr 95.

Dot.: zezwolenia na wielokrotne wysyłanie środków płatniczych.

Poniżej podajemy do wiadomości treść pisma Komisji Dewizowej do Związku Banków w Polsce z dnia 28 marca 1938 r. Nr 4525 JP/MP.:

„Komisja Dewizowa podaje do wiadomości, że „zezwolenia okresowe“ na formularzach nr 456 będą wydawane przez Biuro Komisji Dewizowej, począwszy od dnia 1 kwietnia b. r. tylko w tych przypadkach, gdy wnioskodawca otrzyma zezwolenie na *przekazywanie* kwot pieniężnych za pośrednictwem *poczty* lub na *kupno i wywóz* zagranicznych środków płatniczych w granicach zarobków w strefie pogranicznej.

Natomiast zezwolenia na wielokrotne *wysyłanie* środków płatniczych za granicę będą od dn. 1.IV.1938 r. wydawane tylko na formularzach nr 447 w formie odpowiedniej ilości zezwoleń jednorazowych z właściwym terminem ważności i to również tylko w tych przypadkach, gdy wysyłka będzie miała nastąpić za pośrednictwem *poczty*.

Zezwolenia wielokrotne na przekazywanie lub wysyłanie pocztą oraz wywóz za granicę będą wydawane tylko wówczas, gdy we wniosku będzie wyraźnie zaznaczona prośba o takie zezwolenie. W przeciwnym razie zezwolenia wielokrotne będą udzielane tylko na przekazywanie lub wysyłanie za pośrednictwem Oddziału Banku Polskiego, lub banku dewizowego, w którym złożono wniosek. Inny bank dewizowy lub Oddział Banku Polskiego będzie mógł wykonywać przekazy lub wysyłki wielokrotne tylko na podstawie pisemnego upoważnienia właściwego banku.

Banki dewizowe będą mogły dokonać przekazu lub wysyłki również na podstawie wydanego klientowi „zezwolenia okresowego“ albo jedno-

razowego, — jednak w takich przypadkach obowiązane są zatrzymać to zezwolenie w swych aktach aż do zupełnego wyczerpania lub upływu terminu. Na żądanie klienta zatrzymane „zezwolenie okresowe“ może być przesłane przez bank bezpośrednio do innego banku dewizowego. Zarządzenie to obowiązuje banki również co do zezwoleń okresowych na wielokrotne przekazy lub wysyłki za granicę, wydanych przed dniem 1.IV.1938 r.

Przekazy lub wysyłki na podstawie zezwolenia wielokrotnego, nie wykonane we właściwym terminie (miesiącu), mogą być uskuteczniiane w późniejszym okresie w granicach sumy i ostatecznego terminu ważności tegoż zezwolenia.

Równocześnie Komisja Dewizowa komunikuje, że zezwolenia jedno-razowe na wysłanie lub przekazanie za granicę za pośrednictwem poczty na formularzach nr 447 będą odtąd wydawane tylko z ograniczeniem terminu ich ważności, który z reguły będzie określony na jeden miesiąc kalendarzowy, licząc od dnia wystawienia. Odpowiednia adnotacja będzie umieszczana na tych zezwoleniach przez Biuro Komisji Dewizowej lub Oddziały Banku Polskiego.“

W związku z powyższym wyjaśnieniem Komisji Dewizowej zaznaczamy, że wnioski na przekazy wielokrotne należy składać tak, jak dotychczas, na formularzu C nr 448.

Warszawa, dnia 9 kwietnia 1938 r.

OKÓLNIK nr 96.

Dot.: wywóz przez cudzoziemców listów kredytowych.

Poniżej podajemy do wiadomości treść pisma Biura Komisji Dewizowej do Związku Banków w Polsce z dnia 5 kwietnia 1938 r. nr 4539/MW/JZ:

„Biuro Komisji Dewizowej zawiadamia, że w związku z uchwałą generalną Komisji Dewizowej w sprawie wywozu za granicę przez cudzoziemców listów kredytowych, wystawionych zagranicą na ich imię, został wydany przez Ministerstwo Skarbu w dniu 28.III.38 r. za L. D. IV. 7915/3/38 okólnik nr 133 treści następującej:

„Ministerstwo Skarbu zawiadamia, że Komisja Dewizowa uchwałą generalną zezwoliła — aż do odwołania — na wywóz zagranicę przez cudzoziemców listów kredytowych, wystawionych zagranicą na ich imię, — bez względu na to, czy powyższe środki płatnicze zostały przy wjeździe zgłoszone przy kontroli dewizowej i czy cudzoziemiec posiada na nie „zaświadczenie o przywozie środków płatniczych i walorów“.

Podając powyższe do wiadomości i zastosowania się, Ministerstwo Skarbu komunikuje, że listy kredytowe mogą być określone w tytule lub w treści jedną z następujących nazw:

Lettre de crédit,	Circular credit,
Lettre de crédit circulaire,	Direct credit,
Crédit,	Kreditbrief,
Lettre de crédit spéciale,	Zirkularkreditbrief
Letter of credit,	Reisekreditbrief,
Circular letter of credit,	Spezial Kreditbrief,
Commercial letter of credit,	Carta de credito circular,
World letter of credit,	Credito circular,
Traveller letter of credit,	Lettera de credito“.
Letter,	

Warszawa, dnia 21 kwietnia 1938 r.

OKÓLNIK nr 97.

Dot.: sprzedaż zagr. środków płatniczych posiadaczom legitymacji związków turystycznych.

Ze względu na wątpliwości, podniesione ze strony niektórych banków w sprawie sprzedaży zagranicznych środków płatniczych na podstawie legitymacji związków turystycznych (ust. 3 § 12 Rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 24 lipca 1936 r.) osobom, które w ciągu tego samego miesiąca kalendarzowego wywiozły za granicę krajowych i zagranicznych środków płatniczych na podstawie paszportu zagranicznego, — zawiadamia się banki dewizowe, że wniosek o sprzedaż zagranicznych środków płatniczych na podstawie legitymacji związków turystycznych winien być skierowany do Komisji Dewizowej w tych wypadkach, w których wynika z dokumentów, bankowi przedstawionych, lub też z notatek, prowadzonych przez dany bank dewizowy, zgodnie z okólnikiem nr 37 Komisji Dewizowej, że wnioskodawca w ciągu miesiąca kalendarzowego wywiózł już zagraniczne środki płatnicze na podstawie ustępu 1 § 12 wyżej cytowanego Rozporządzenia Ministra Skarbu i że przez ponowną sprzedaż granica zł 200, wymieniona w tymże ustępie Rozporządzenia, zostałaby przekroczona.

Warszawa, dnia 4 maja 1938 r.

OKÓLNIK nr 98.

Dot.: przekazywanie inkasowanych kosztów dodatkowych.

Poniżej podajemy do wiadomości treść pisma Biura Komisji Dewizowej do Związku Banków w Polsce z dnia 30 kwietnia 1938 r. nr 3903/JP/UN:

„Komisja Dewizowa zezwala Oddziałom Banku Polskiego i bankom dewizowym na przekazywanie za granicę, łącznie z sumami, stawianymi do dyspozycji zagranicznym zleceniodawcom na podstawie generalnego lub specjalnego zezwolenia Komisji Dewizowej z tytułu inkasa weksli i dokumentów towarowych, również następujących dodatkowych należności cudzoziemców, zwią-

zanych z tym inkasem, w wysokości, stwierdzonej przez bank na podstawie rachunków, zleceń i korespondencji:

- 1) odsetek za czas od dnia płatności dokumentów inkasowanych do dnia wykupienia,
 - 2) kosztów korespondentów zagranicznych, jak porto, prowizja itp., wynikających z danego inkasa,
- o ile te dodatkowe należności nie przekraczają od poszczególnego dokumentu kwoty zł 25“.

Informacje

Z kraju

BILANS HANDLU ZAGRANICZNEGO W MARCU 1938 R.

Handel zagraniczny Rzeczypospolitej Polskiej i W. M. Gdańska — według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego — przedstawiał się w marcu rb. w sposób następujący:

Przywóz 281.507 ton wartości 123.613 tys. zł.

Wywóz 1.271.493 ton wartości 102.078 tys. zł.

Ujemne saldo wyniosło więc w marcu 21.535 tys. zł.

Na ujemne saldo bilansu handlowego w marcu wpłynął w części przywóz towarów z Niemiec, z tytułu likwidacji zamrożonych należności za tranzyt kolejowy przez Polskę. Przywóz tych towarów nie powoduje odpływu walut z Polski. Również nie wpływa na odpływ walut przywóz towarów w obrocie clearingowym, za które należność jest pokrywana wywozem towarów w okresach późniejszych.

BILANS BANKU POLSKIEGO ZA III DEKADĘ KWIETNIA.

W III dekadzie kwietnia zapas złota w Banku Polskim powiększył się o 0,3 miln. zł do 439,3 miln. zł. Stan pieniędzy zagranicznych i dewiz wzrósł o 1,2 miln. zł do 14,5 miln. zł.

Suma wykorzystanych kredytów zwiększyła się o 59,0 miln. zł do 709,4 miln. zł, przy czym portfel wekslowy wzrósł o 47,7 miln. zł do 633,7 miln. zł, portfel zdyskontowanych biletów skarbowych powiększył się o 1,2 miln. zł do 42,8 miln. zł, stan pożyczek zabezpieczonych zastawami zwiększył się o 10,1 miln. zł do 32,9 miln. zł.

Zapas polskich monet srebrnych i bilonu obniżył się o 18,7 miln. zł do 33,4 miln. zł.

Pozyccje „inne aktywa“ i „inne pasywa“ uległy wzrostowi: pierwsza o 3,4 miln. zł do 224,2 miln. zł, druga zaś o 0,3 miln. zł do 152,7 miln. zł.

Natychmiast płatne zobowiązania spadły o 54,8 miln. zł do 224,2 miln. zł.

Obieg biletów bankowych, w wyniku wyżej omówionych zmian, powiększył się o 99,9 miln. zł do 1.141,0 miln. zł.

Pokrycie złotem wynosi 34,73 proc.

Stopa dyskontowa 4 i pół proc., stopa od pożyczek zastawowych 5 i pół proc.

POROZUMIENIE TURYSTYCZNE POLSKO-FRANCUSKIE.

W dniu 29-ym kwietnia r. b. podpisane zostało w Paryżu porozumienie polsko-francuskie w sprawie wyjazdów turystycznych do Francji. Jak się dowiaduje agencja „Iskra“, porozumienie to wzorowane jest ściśle na porozumieniu, zawartym w maju ub. r. w sprawie zwiedzania Międzynarodowej Wystawy w Paryżu.

Podróżni i turyści, udający się z Polski do Francji, uzyskują paszporty ulgowe, pod warunkiem przedstawienia dowodu, że zakupili czeki na Francję w jednej z instytucji bankowych, lub biur podróży, wyznaczonych w tym celu przez Polski Instytut Rozrachunkowy. Czeki te opiewają we frankach francuskich, są imienne i nieprzenaszalne.

Ważność paszportu ulgowego nie może przekraczać dwóch miesięcy. Paszporty te otrzymywać mogą zarówno podróżujący indywidualnie, jak i członkowie wycieczek grupowych.

Na czas pobytu we Francji ogólna wysokość czeków będzie mogła wahać się między 500 a 1.200 frs. fr. tygodniowo na osobę. Nie jest konieczny zakup czeków dla dzieci poniżej lat 4, dla dzieci zaś od lat 4 do 14-tu kwoty te niższe będą o 50 proc.

Wyjątkowo najwyższa tygodniowa suma czeków będzie mogła być za odpowiednim usprawiedliwieniem podwyższona, jak również najniższa tygodniowa suma obniżona.

Czeki będą inkasowane za okazaniem paszportu, w którym będzie umieszczona wzmianka o inkasie w jednej z instytucji bankowych we Francji, wymienionych na czeku.

Porozumienie wchodzi w życie z dn. 1-ym czerwca r. b. z ważnością na rok, przy czym przedłużane będzie automatycznie o ile nie nastąpi wypowiedzenie przez jedną ze stron na trzy miesiące przed upływem jego ważności.

Ogólna suma, którą turyści polscy będą mogli wywieźć do Francji w roku bieżącym, jest niższa od sumy, przewidzianej w roku ubiegłym, kiedy Wystawa Paryska ściągała wyjątkowo dużą ilość turystów. (Iskra).

COFNIĘCIE UPRAWNIENÍ BANKU DEWIZOWEGO.

Na mocy obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 14.IV.1938 r. (Monitor Polski nr 92 z 22.IV.1938 r.) cofnięte zostały uprawnienia banku dewizowego Domowi Bankowemu A. Holzer w Krakowie, wobec czego nazwę tego banku należy skreślić z listy banków dewizowych, podanej w nr 1 Przeglądu Dewizowego z 1937 r. str. 24.

Z zagranicy

FRANCJA.

W dniu 5 maja b. r. została ustawowo ustalona dolna granica franka francuskiego według parytetu 179 fr. za 1 funt ang., czyli fr. 35,90 za 1 dolar (przy kursie 4,99 dol. za 1 funt. ang.).

NIEMCY.

Uprawnienia Urzędu Dewizowego Rzeszy w zakresie wydawania rozporządzeń wykonawczych i wytycznych do prawa dewizowego przeszły na Ministerstwo Gospodarki Rzeszy.

ŚWIATOWA PRODUKCJA ZŁOTA.

Sekretariat Ligi Narodów opublikował dane, dotyczące produkcji światowej złota. Produkcja ta, nie licząc w tym ZSRR, wzrosła w r. 1937 o 7 proc. w stosunku do 1936 r. Ogólna wartość wszystkich rezerw złota w r. 1937 była prawie 2 i pół raza większa, niż w 1929 r. 6 krajów, a mianowicie: Stany Zjedn., Francja, Anglia, Belgia, Holandia i Szwajcaria posiadają 87 proc. światowego zapasu złota, podczas gdy Niemcy, Włochy i Japonia zaledwo 2 proc.

TURCJA.

W Turcji wydane zostało rozporządzenie, przewidujące, że import do Turcji z krajów, które poprzednio wykazywały poważniejsze saldo dodatnie dla Turcji, a ostatnio uzyskały saldo dodatnie dla siebie, w przyszłości nie będzie mógł przekraczać 80 proc. wartości eksportu tureckiego do innego kraju. Ponadto Ministerstwo Gospodarki zostało upoważnione do uzależnienia importu do Turcji z krajów, które nie mają z Turcją układów kompensacyjnych ani clearingowych, a które wykazują saldo ujemne dla Turcji — od odpowiedniego wywozu towarów tureckich do tych samych lub innych krajów.

Nadesłano nam następujący komunikat Rady Naczelnej Związku Zrzeszeń Młodych Prawników R. P.

XVI ZJAZD ZWIĄZKU ZRZESZEŃ MŁODYCH PRAWNIKÓW R. P.

W dniach 26—29 maja 1938 r. odbędzie się w Poznaniu XVI Zjazd Związku Zrzeszeń Młodych Prawników R. P. z udziałem najwyższych przedstawicieli władz, sądownictwa, adwokatury, notariatu i instytucji społecznych. W programie Zjazdu oprócz obrad, referatów i wystąpień oficjalnych przewidziane są wycieczki do Gniezna i Biskupina oraz imprezy towarzyskie. Uczestnikom Zjazdu przysługują zniżki kolejowe, hotelowe i pobytowe; członkowie Zrzeszenia Sędziów i Prokuratorów oraz Związku Adwokatów Polskich uczestniczą w Zjeździe na prawach członków Związku. Szczegółowych informacji udzielają wszystkie Zrzeszenia miejscowe oraz placówki „Orbisu“.

Orzecznictwo Sądów Najwyższych

w sprawach podatkowych i administracyjnych
Redaktor: Dr Aleksander Dubieński, Sędzia NTA.

Komitet Redakcyjny:

Dr Karol Birgfellner, prezes NTA, Roman Hausner, dyr. dep. M. S. W., szef gabinetu ministra, Dr Stanisław Hillbricht, st. radca Prokuratorii Gen., Dr Michał Małek, sędzia NTA, Dr Jan Morawski, adwokat, b. wiceminister sprawiedliwości i sędzia NTA, Jan Kopczyński, prezes NTA i Tryb. Kompet., Dr Stanisław Śliwiński, sędzia SN i człón. Kom. Kodyf., Władysław Józef Szatensztejn, adwokat, Stefan Urbanowicz, adwokat, Michał Waškowski, sędzia NTA, Dr Ignacy Weinfeld, doc. Uniwersytetu, adwokat, b. wiceminister skarbu.

„Orzecznictwo Sądów Najwyższych w sprawach podatkowych i administracyjnych“ stanowi kompletny zbiór orzeczeń Najwyższego Trybunału Administracyjnego i Sądu Najwyższego z dziedziny podatków państwowych i samorządowych łącznie z wyrokami karno-podatkowymi, jak również z innych dziedzin życia gospodarczego, jak: ciężary socjalne, sprawy przemysłowe, kartelowe, ochrona własności przemysłowej (sprawy patentów, wzorów zdobniczych i użytkowych, znaków towarowych), sprawy budowlane, górnicze, wodne, rolne itd. Ponadto „Orzecznictwo Sądów Najwyższych w sprawach podatkowych i administracyjnych“ zamieszcza zasadnicze orzeczenia ze wszystkich działów prawa administracyjnego, postępowania administracyjnego i postępowania przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym.

Głosy do poszczególnych orzeczeń, pisane przez specjalistów w danej materii, dają w formie skondensowanej oświetlenie i naukowe ujęcie tych kwestii prawnych, które poruszone zostały w orzeczeniach.

PRENUMERATĘ KWARTALNĄ ZŁ 10.—, ROCZNĄ ZŁ 40.— PROSIMY WPLACAĆ NA KONTO PKO WARSZAWA NR 21.153.

Numery okazowe bezpłatnie

KSIEGARNIA Powszechna
DZIEŁ PRAWNICZYCH I EKONOMICZNYCH

Pl. Napoleona 1

Sp. z ogr. odp.
Warszawa

Telefon 6-70-15

WYDAWNICTWO i ADMINISTRACJA
KSIĘGARNIA POWSZECHNA
WARSZAWA, PL. NAPOLEONA 1
TEL. 8.70-15 — KONTO P. K. O. 21.153

Adres Redakcji
Warszawa, ul. Marszałkowska 137 m. 9
Tel. 5.38-88

PRENUMERATA KWARTALNA ZŁ 3.—